

BOEKBESPREKING

DE NATUUR DICHTBIJ: ONTDEK VLINDERS & LIBELLEN Op pad in 25 bijzondere gebieden

BARBARA RIJKEMA, 2008. KNNV Uitgeverij, Utrecht. Paperback, 104 pagina's. ISBN 978 90 5011 272 7. Prijs € 14,95 (leden KNNV/NHGL/Vlinderstichting € 12,95). Verkrijgbaar bij de KNNV-uitgeverij, De Vlinderstichting of in de boekhandel.

Dit boek is verschenen ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van De Vlinderstichting. De bedoeling van dit boek is om enthousiasme op te wekken bij mensen die nog weinig weten van vlinders en libellen. Met behulp van dit boek kunnen ze 25 bijzondere natuurgebieden bezoeken waar interessante vlinders en libellen waar te nemen zijn.

Het boek is praktisch van opzet. Aan de voor- en achterzijde van de kaft zit een flap die naar binnen kan worden gevouwen. Op de binnenzijde van de flappen staan een aantal algemene vlinders en libellen afgebeeld. Ook is hierop vermeld in welke periode van het jaar de betreffende soort kan worden waargenomen. Dat is handig voor mensen die de verschillende soorten niet kennen. De buitenzijde van de achterflap toont een kaart met daarop aangegeven alle 25 bijzondere natuurgebieden. Ieder gebied heeft een nummer. Het nummer correspondeert met de volgorde waarin de gebieden in het boek worden behandeld. De beschrijving van elk gebied bestaat uit een of

meerdere foto's van het terreintype en de soorten vlinders en libellen die kunnen worden aangetroffen. In enkele hoofdstukken wordt een aantal thema's behandeld, bijvoorbeeld hoe je naar vlinders en libellen kunt kijken en hoe hun levenscyclus verloopt. Zo is informatie te vinden over nachtvlinders, overwintering van vlinders en libellen en wordt aandacht besteed aan het beheer en de bescherming van deze soortgroepen.

De 25 geselecteerde gebieden zijn uitgezocht op hun locatie. Helaas liggen niet alle gebieden gelijkmatig over Nederland verspreid. Elf terreinen liggen min of meer geconcentreerd in de regio Friesland, Drenthe en Overijssel. In Zuid-Holland en Noord-Brabant is slechts één gebied aangewezen. Per terrein wordt praktische informatie gegeven over parkeermogelijkheden, wandelroutes, specifieke bijzonderheden en internetpagina's en adressen met nadere informatie over het gebied. Een groot manco is mijns inziens de ontbrekende informatie over de bereikbaarheid per openbaar vervoer. Hoe reis je per openbaar vervoer naar Voorne of de Delleboersterheide? Moet je vanaf de laatste busstop nog verlopen?

Voor mensen die zich al jaren met vlinders en libellen bezig houden is de inhoud te oppervlakkig. Zij kennen meestal de belangrijke gebieden al met hun karakteristieke vlinder- en libellenfauna. Voor beginners kan dit aantrekkelijk ogend boekje misschien het begin zijn van een boeiende liefhebberij, waardoor zij zich willen gaan verdiepen en inzetten voor het behoud van vlinders en libellen in belangrijke Nederlandse natuurgebieden.

J. HERMANS

GRENZEN IN BEWEGING Beschouwingen over vegetatiegeografie

SCHAMINÉE J.H.J. & E.J. WEEDA (redactie), 2008. KNNV-uitgeverij, Zeist. 184 pagina's. ISBN 978 90 5011 287 1. Te bestellen via de KNNV Uitgeverij (tel. 030-2333544; e-mail: info@knnvuitgeverij.nl of via internetpagina www.knnvuitgeverij.nl) voor

€ 19,95 (€ 17,95 leden NHGL/KNNV), exclusief verzendkosten.

'Grenzen in beweging' geldt alvast voor de opzet van dit boekje. De negen hoofdstukken werden namelijk telkens geschreven door een biologiestudent samen met een specialist in het vakgebied. Je zou bijna jaloers worden op die student!

Na een inleiding, die meteen ook een uitgebreide leeswijzer is, volgen twee hoofdstukken over de geografie van vaatplanten. In het eerste wordt uitgelegd wat plantengeografie is en welke basisbegrippen hierbij van belang zijn. Florarijken, regionen, provincies, areaaltypen, flora-elementen en areaalformules hebben na het lezen geen geheimen meer. Om een en ander in perspectief te plaatsen, wordt dit alles in hoofdstuk twee nog eens overgedaan, maar dan op een heel andere schaal, namelijk die van Nederland. Hierdoor gaat ook het eerste hoofdstuk meer leven. In hoofdstuk drie wordt eigenlijk nog eens dezelfde thematiek behandeld, maar dan met betrekking tot mossen; die zijn als groep veel ouder dan de zaadplanten en gedragen zich fyto-geografisch ook anders. Nadat op die manier alle punten op alle i's gezet zijn, komen meer specifieke thema's aan bod. In hoofdstuk vier wordt ingegaan op de toch wel bijzondere problematiek van de apomicten (zelfbestuivers). Wat is een soort als je het over apomicten hebt? En wat bezielt planten om apomictisch te worden? Dan lijkt je toch erg kwetsbaar, of misschien ook niet? Hotspots, een geschikter

Nederlands woord is er blijkbaar niet, zijn de plaatsen waar je moet zijn als je maximale biodiversiteit wilt zien. Er zijn hotspots op alle niveaus, van Nederland tot de wereld. Hebben al die gebieden iets met elkaar gemeen? Hierop wordt in hoofdstuk vijf antwoord gegeven. Naar het stuk over halfnatuurlijke graslanden was ik benieuwd. Helaas is mijn nieuwsgierigheid niet bevredigd. Hoofdstuk zes staat bol van de veronderstellingen en niet-gestaafde aannames en er wordt wel op een erg speciale manier omgegaan met de tijdschaal. Natuurlijk kon ook klimaatverandering als onderwerp niet ontbreken. In hoofdstuk zeven wordt dit thema op een prettig genuanceerde manier behandeld. Ook in de daaropvolgende verhandeling staat klimaatverandering centraal. Hier wordt aan de hand van voorbeelden uit de tropen uitgelegd dat ecosystemen hun eigen dynamiek hebben en dat veranderingen niet per definitie moeten toegeschreven worden aan menselijk handelen. Het laatste hoofdstuk heeft een titel die doet denken aan 'oude wijn in nieuwe zakken'. Met oude wijn is vaak niets mis en dat geldt ook voor de inhoud van dit stuk. Door twee disciplines met elkaar te combineren kunnen hoge wetenschappelijke toppen bereikt worden en kan een fantastisch vak als fylogeografie ontstaan. Al bij al is het een zeer leeswaardige bundel geworden; verschillende hoofdstukken geven honger naar meer en dat is toch positief. De paar kleine en duidelijk door de tekstverwerker geïnduceerde foutjes doen hier niets aan af. Het grote minpunt en tevens hopelijk verbeterpunt voor volgende Monografieën, is de kwaliteit van de figuren. De grafieken zijn over het algemeen wel helder, maar de leesbaarheid van de kaartjes varieert van slecht tot nihil; soms, zoals bijvoorbeeld in hoofdstuk twee, moet je zelfs aardig goed kunnen puzzelen.

Grenzen in beweging is zeker een aanradervooreeniederdiegeïnteresseerd is in de laatste ontwikkelingen in de vegetatiegeografie. Benieuwd naar de volgende Monografieën!

MARTINE LEIJUNE